на матчи можно было и предложением бесплатных продуктов: сэндвичей со свининой, кока-колой, блинчиков с кленовым сиропом и т. п.). Она раскрывала вкусовые пристрастия среднего американца (индейка от Льёрки, куриный пирог, шпинат, гамбургеры и т. д.). Рекламодатель с помощью рекламных вставок в анимационные фильмы убеждал зрителя, то есть потребителя, что с каждой покупкой, сделанной под воздействием рекламы, он может приблизиться к образу «идеального американца», истинного патриота своей страны.

Таким образом, реклама в мультфильмах стала не только способом обогащения продюсеров и производителей товара, но и методом привлечения огромного числа покупателей со всего мира, желающих примерить на себя, что значит жить «по американскому образу». Кроме того, вставка рекламных роликов в анимационные ленты опосредовано воздействовала на взрослых потребителей через их детей, впитывающих информацию, как «губка», и зачастую не осознающих, откуда вдруг появилось желание приобрести ту или иную услугу/продукт определенного производителя, что, по сути, и являлось основным стимулом для того, чтобы крупные фирмы продолжали вкладывать немалые средства в производство кассовых мультфильмов и были готовы выступать спонсорами многочисленных анимационных проектов.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

МЕНЕДЖМЕНТ У СФЕРЫ КУЛЬТУРЫ: МАНІТОРЫНГ ЯК ЭФЕКТЫЎНЫ СПОСАБ КІРАВАННЯ ФАКТАРАМІ РЫЗЫК У АДУКАЦЫЙНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ ТВОРЧАЙ УВА

Л. Ф. Голікава,
кандыдат мастацтвазнаўства, дацэнт, загадчык аддзела менеджменту якасці адукацыі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў

Сучасная сістэма вышэйшай адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь знаходзіцца ў працэсе пераўтварэння, змены, гэта значыць, у працэсе мадэрнізацыі. Рашэнне такіх праблем, як ува-

ходжанне беларускіх устаноў вышэйшай адукацыі (УВА) у адзіную еўрапейскую культурна-адукацыйную прастору (у рамках Балонскай сістэмы), і ў той жа час імкненне захаваць іх нацыянальную ідэнтычнасць, застаецца па-ранейшаму актуальным.

Універсітэт культуры і мастацтваў як складаная па структуры ўстанова вышэйшай адукацыі звязаны з зацікаўленымі бакамі – з канкрэтнымі спажыўцамі адукацыйных паслуг: грамадствам, дзяржавай і асобнай асобай.

Сёння значна павысіліся патрабаванні да якасці адукацыі, кардынальна абнаўляюцца тэхналогіі навучання. З'яўленне на рынку адукацыйных паслуг розных катэгорый заказчыкаў, зацікаўленых у падрыхтаваных маладых спецыялістах, спрыяе ўзмацненню адказнасці УВА за якасць і эфектыўнасць адукацыйнай дзейнасці, якая залежыць:

– ад забеспячэння высокага ўзроўню падрыхтоўкі спецыялістаў, што асабліва актуальна ва ўмовах абвастрэння канкурэнцыі (узнікненне канкурэнтнага асяроддзя на рынку адукацыйных паслуг выяўляе праблемы якасці адукацыі);

– ад узмацнення, з аднаго боку, супярэчнасцей паміж патрабаваннямі грамадства і дзяржавы, якія ўзрастаюць, да прафесійных і інтэлектуальных кампетэнцый выпускніка і, з другога боку, ад рэальнай (фактычнай) ступені яго (выпускніка) адукаванасці, прафесіяналізму і развіцця;

– ад якасці зместу адукацыі і якасці адукацыйных тэхналогій, у тым ліку інавацыйных, накіраваных на развіццё новых методык і форм.

Для паспяховага функцыянавання ў новых умовах БДУКМ як творчай навучальнай установе неабходна пастаянна адсочваць стан рынку адукацыйных паслуг, ацэньваць уласнае становішча на ім, прымяняць метады прагназавання далейшага развіцця рынку. Менавіта ў падобных умовах узнікае магчымасць з'яўлення дадатковых рызык пры забеспячэнні адпаведнай якасці адукацыйных паслуг.

Як вядома, сфера вышэйшай адукацыі – досыць спецыфічная галіна, для якой характэрны асаблівыя фактары рызыкі. Так, з пункту гледжання наяўнасці рызык дзейнасць БДУКМ можна разглядаць у кантэксце якасці падрыхтоўкі спецыя-

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

лістаў. Апошняя, у сваю чаргу, павінна адпавядаць устаноўленым стандартам і нормам, павінна быць забяспечана рэсурсамі тэхналагічнымі (матэрыяльна-тэхнічнай базай, фінансамі, адукацыйнымі праграмамі, вучэбна-метадычнымі матэрыяламі і інш.) і рэсурсамі чалавечымі (кадравым патэнцыялам, які валодае прафесійнымі кампетэнцыямі, адпаведным кантынгентам абітурыентаў і да т. п.). Пры гэтым важная роля адводзіцца як якасці асноўных працэсаў дзейнасці ўніверсітэта з прыцягненнем найноўшых адукацыйных тэхналогій, што непасрэдна забяспечваюць падрыхтоўку спецыялістаў, так і якасці вынікаў гэтай дзейнасці па задавальненні запытаў рынку працы.

У працэсе ажыццяўлення адукацыйнай дзейнасці сустракаюцца розныя віды рызык. Вылучаюцца як знешнія, так і ўнутраныя рызыкі, якія ўзаемазвязаны паміж сабой. Напрыклад, памяншэнне бюджэтнай складальнай фінансавання (знешнія рызыкі) вядзе да недастатковага развіцця матэрыяльнай базы ўніверсітэта (унутраныя рызыкі); эканамічны крызіс (знешнія рызыкі) абумоўлівае высокую цану адукацыйных паслуг (унутраныя рызыкі); канкурэнцыя сярод УВА, прамая залежнасць ад сусветных тэндэнцый развіцця адукацыйнага працэсу ўплывае як на пагаршэнне (альбо паляпшэнне) яе іміджу на рынку адукацыйных паслуг, так і на забеспячэнне (альбо незабеспячэнне) належнага ўзроўню якасці гэтых паслуг; змяненне заканадаўства РБ у галіне адукацыі вядзе да неадпаведнасці прапанаванага набору адукацыйных паслуг патрабаванням рынку; змена кан'юнктуры рынку працы вызначае эфектыўную/неэфектыўную кадравую палітыку; скарачэнне колькасці абітурыентаў прыводзіць да з'яўлення недастаткова падрыхтаванага кантынгенту студэнтаў і інш.

Выяўленню ўнутраных і знешніх рызык і вызначэнню магчымасцей для павышэння задаволенасці спажыўцоў і зацікаўленых бакоў спрыяе сістэма менеджменту якасці БДУКМ як важнейшы механізм унутраных гарантый якасці адукацыі.

Разгледзім адзін з фактараў унутраных рызык, якія аказваюць уплыў на адпаведнасць паслуг, што прадастаўляе БДУКМ. Гэта – забеспячэнне належнага ўзроўню якасці адукацыйных паслуг.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Узровень прафесійнай падрыхтоўкі спецыялістаў: пазіцыя работадаўцаў

Аналіз ступені задаволенасці спажыўцоў (работадаўцаў) маладымі спецыялістамі БДУКМ дазваляе выявіць асноўныя патрабаванні да выпускнікоў. Гэта, па-першае, патрэба ў высокакваліфікаваных спецыялістах рознага профілю, па-другое, патрабаванні да ўзроўню іх прафесійнай падрыхтоўкі і, па-трэцяе, – да эфектыўнага практычнага навучання студэнтаў у працэсе атрымання імі адукацыі.

Работадаўцы адзначаюць ўзровень прафесійнай падрыхтоўкі выпускнікоў універсітэта па спецыяльнасці, узровень іх практычных ведаў і ўменняў, агульную эрудыцыю, культуру, дасведчанасць у сумежных абласцях. Так, кантынгент выпускнікоў БДУКМ, якія працуюць у беларускіх музеях, у цэлым, на думку работадаўцаў, выдатна падрыхтаваны, высокапрафесіянальны як у тэорыі, так і на практыцы.

Па водгуках работадаўцаў, выпускнікоў факультэта інфармацыйна-дакументных камунікацый, якія атрымалі першае працоўнае месца ў буйных гарадскіх, абласных і рэгіянальных бібліятэках Беларусі, вылучае добры ўзровень прафесійнай падрыхтоўкі і агульная эрудыцыя. Прафесійныя якасці выпускнікоў факультэта музычнага мастацтва работадаўцамі у цэлым ацэнены станоўча. Спецыялісты па сацыякультурнай дзейнасці, на думку кіраўнікоў установаў культуры, валодаюць добрымі прафесійнымі якасцямі, дастатковымі ведамі, эрудыцыяй і культурай.

Узаемадзеянне БДУКМ і работадаўцаў дазваляе не толькі забяспечваць высокакваліфікаванымі кадрамі маладых спецыялістаў першыя працоўныя месцы, але і садзейнічае выстройванню сістэмы арганізацыі вытворчай практыкі, здольнай сфарміраваць прафесійныя кампетэнцыі ў выпускнікоў БДУКМ яшчэ ў працэсе навучання. Менавіта таму найбольш аб'ектыўную ацэнку якасці адукацыі выпускнікоў універсітэта прадастаўляюць работадаўцы.

Арганізацыя вытворчай практыкі ў БДУКМ: пазіцыя студэнтаў

БДУКМ увесь час спрыяе ўсталяванню партнёрскіх адносін з установамі і арганізацыямі культуры і мастацтваў (месцам практыкі), улічвае іх патрабаванні. Студэнты ўніверсітэта ў працэсе праходжання вучэбнай і вытворчай практыкі суты-

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

каюцца з рэальнымі ўмовамі будучай прафесійнай дзейнасці, ацэньваючы арганізацыю практыкі ў бягучым навучальным годзе ў цэлым станоўча.

Узаемадзеянне ўніверсітэта з базамі практыкі аказвае вялікі ўплыў на ўзровень і якасць падрыхтоўкі маладых спецыялістаў, а магчымасць параўнаць змест атрыманай адукацыі з рэальнымі працоўнымі (творчымі) дасягненнямі дазваляе студэнтам актыўна выкарыстоўваць і ўкараняць здабыты практычны вопыт непасрэдна ў адукацыйны працэс, што спрыяе эфектыўнай адаптацыі студэнтаў (на практыцы) і выпускнікоў БДУКМ (на першым працоўным месцы) да прафесійнай дзейнасці, забяспечвае магчымасць развіцця крэатыўнага патэнцыялу навучэнцаў.

Узровень тэарэтычнай падрыхтоўкі маладых спецыялістаў

Практычная складальная адукацыйнага працэсу, безумоўна, вельмі важная, яна прадстаўляе сабой аснову (фундамент) падрыхтоўкі будучых прафесіяналаў. Аднак не менш важнай з'яўляецца якасная тэарэтычная падрыхтоўка студэнтаў па дысцыплінах сацыяльна-гуманітарнага цыкла – філасофіі, сацыялогіі, гісторыі Беларусі, замежнай мове і іншых, якая забяспечвае павышаную запатрабаванасць будучых спецыялістаў на рынку працы, павышае іх канкурэнтаздольнасць, фарміруе ў навучэнцаў высокую ступень адаптыўнасці. Так, студэнты ўніверсітэта высока ацэньваюць аб'ём і якасць атрыманых тэарэтычных ведаў. З меркаваннем студэнтаў і выпускнікоў розных спецыяльнасцей у цэлым згодны і работадаўцы, у водгуках якіх пераважаюць досыць высокія ацэнкі.

Імідж УВА на рынку адукацыйных паслуг. Пазіцыя БДУКМ у міжнародных рэйтынгах: сістэма Webometrics

БДУКМ даказаў высокую гарантаваную якасць сваёй дзейнасці, прадэманстраваўшы палепшаныя пазіцыі ў прэстыжным рэпутацыйным рэйтынгу ўніверсітэтаў свету – Webometrics Ranking of World Universities, які лічыцца лепшым з сусветных рэйтынгаў і выкарыстоўваецца для ацэнкі патэнцыялу міжнародных універсітэтаў. У гэтым рэйтынгу БДУКМ, па версіі Webometrics, займае на сённяшні дзень 21-е месца сярод 57 беларускіх УВА, што сведчыць аб эфектыўнасці работы ўніверсітэта па ўсіх напрамках – адукацыйным, навукова-даследчым і творчым.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

За апошнія чатыры гады дасягненні БДУКМ у міжнародным рэйтынгу дэманструюць станоўчую дынаміку: у 2014 г. БДУКМ займаў 28-е месца; у 2015 г. – 27-е; у 2016 г. – 22-е.

Ацэнка ўзроўню прэстыжнасці БДУКМ: пазіцыя спажыўцоў

Пазітыўны імідж БДУКМ адзначаюць таксама і студэнты ўніверсітэта, і прафесарска-выкладчыцкі састаў (ПВС). Так, 24,2 % першакурснікаў і 66,3 % выпускнікоў лічаць БДУКМ самай прэстыжнай УВА. 44,2 % першакурснікаў перакананыя, што менавіта ў БДУКМ яны атрымаюць неабходны ўзровень тэарэтычных ведаў, а 76,7 % – неабходны ўзровень практычнай падрыхтоўкі па спецыяльнасці. 68,9 % ПВС (у 2015/2016 н. г. – 69,0 %) лічаць месца працы ў БДУКМ, у параўнанні з іншымі УВА Беларусі, больш прэстыжным.

Паляпшэнне іміджавых крытэрыяў БДУКМ аказвае прамое ўздзеянне на канкурэнтаздольнасць універсітэта культуры і мастацтваў сярод іншых беларускіх УВА, што прыцягвае ўвагу абітурыентаў.

Такім чынам, «мысленне на аснове рызык» дазваляе творчай УВА не толькі вызначыць тыя фактары, якія могуць стаць прычынамі невыканання запланаваных мэт у галіне якасці, але і дапамагчы пазбегнуць (або мінімізаваць) негатыўныя вынікі такіх прычын і знайсці магчымасці для выканання патрабаванняў спажыўцоў і павышэння іх (спажыўцоў) ступені задаволенасці якасцю адукацыйных паслуг, што дасць магчымасць і ў далейшым умацоўваць пазіцыі БДУКМ у сферы культуры.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ІНВЕНТАР НЕМАТЭРЫЯЛЬНАЙ КУЛЬТУРНАЙ СПАДЧЫНЫ БЕЛАРУСІ: СУЧАСНЫ СТАН І ПЕРСПЕКТЫВЫ

А. А. Гулак,
кандыдат філалагічных навук, дацэнт кафедры рэжысуры абрадаў і свят Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў

З моманту далучэння нашай краіны да Канвенцыі па захаванні нематэрыяльнай культурнай спадчыны (НКС, 2004) і ратыфікацыі яе (2007) у беларускім грамадстве актывізаваліся